

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia ..... 2011 r.

w sprawie zawiadamiania gmin o osobach pozbawionych prawa wybierania

Na podstawie art. 21 § 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112, Nr 26, poz. 134, Nr 94, poz. 550 i Nr 102, poz. 588) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa tryb i terminy zawiadamiania gmin o osobach pozbawionych prawa wybierania oraz o wygaśnięciu przyczyny pozbawienia prawa wybierania, a także wzory zawiadomień w tych sprawach.

§ 2. 1. Sądy pierwszej instancji, które wydały orzeczenie, przekazują urzędом właściwych gmin zawiadomienia o osobach, które prawomocnym orzeczeniem sądu zostały:

- 1) pozbawione praw publicznych,
- 2) ubezwłasnowolnione.

2. W wypadku uchylenia orzeczenia, o którym mowa w ust. 1, sąd pierwszej instancji zawiadamia o tym urząd właściwej gminy.

3. Sąd Najwyższy przekazuje urzędом właściwych gmin zawiadomienia o osobach pozbawionych praw wyborczych prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu.

4. Zawiadomienia, o których mowa w ust. 1 – 3, wysyła się najpóźniej w terminie siedmiu dni od chwili uprawomocnienia się orzeczenia lub zwrotu akt z właściwego sądu.

5. W wypadku gdy orzeczenie sądu, o którym mowa w ust. 1 – 3, uprawomocni się po upływie trzydziestego dnia przed dniem wyborów, zawiadomienie przekazuje się urzędowi właściwej gminy oraz, odpowiednio, administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego niezwłocznie, przy wykorzystaniu, w razie potrzeby, technicznych środków łączności zapewniających identyfikację nadawcy przekazu i zachowanie tajemnicy telekomunikacyjnej.

§ 3. 1. Niezależnie od zawiadomień, o których mowa w § 2, z chwilą ogłoszenia aktu o zarządzeniu wyborów sądy pierwszej instancji przekazują urzędом właściwych gmin zawiadomienia o osobach:

- 1) pozbawionych praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu, jeżeli koniec okresu, na który ten środek karny orzeczono, przypada nie wcześniej niż w dniu wyborów;
- 2) ubezwłasnowolnionych do dnia wyborów prawomocnym orzeczeniem sądu.

2. W wypadku gdy w okresie, o którym mowa w ust. 1, akta sprawy, w której uprawomocniło się orzeczenie powodujące utratę prawa wybierania, znajdują się w sądzie drugiej instancji, zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, przekazuje ten sąd, czyniąc o tym adnotację w aktach sprawy.

3. Zawiadomienia, o których mowa w ust. 1 i 2, przekazuje się urzędowi właściwej gminy oraz, odpowiednio, administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego nie później jednak niż w trzydziestym dniu przed dniem wyborów.

§ 4. 1. Zawiadomienia, o których mowa w § 2 i 3, przekazuje się urzędом gmin właściwych według miejsca ostatniego zamieszkania osób, których zawiadomienia dotyczą.

2. W odniesieniu do osób przebywających w zakładach karnych lub aresztach śledczych zawiadomienia przekazuje się:

- 1) urzędowi gminy właściwej według ostatniego znanego sądowi miejsca, w którym ta osoba zamieszkiwała, oraz
- 2) urzędowi gminy właściwej według położenia zakładu karnego lub aresztu śledczego, w którym ta osoba przebywa, za pośrednictwem administracji tego zakładu lub aresztu.

§ 5. Wzór zawiadomienia, o którym mowa w § 2 ust. 1 i 3 oraz § 3, określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 6. 1. Sąd pierwszej instancji i Sąd Najwyższy przekazują urzędowi właściwej gminy zawiadomienie o osobie, wobec której wygasła przyczyna pozbawienia prawa wybierania.

2. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, wysyła się najpóźniej w terminie siedmiu dni od dnia wygaśnięcia przyczyny pozbawienia prawa wybierania.

3. Przepisy § 2 ust. 5 i § 4 stosuje się odpowiednio.

4. Wzór zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1, określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 7. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.¹⁾

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

---

¹⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 lutego 2002 r. w sprawie trybu i terminu zawiadamiania gmin o osobach pozbawionych prawa wybierania (Dz. U. Nr 19, poz. 195), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, na podstawie art. 15 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 113 i Nr 102, poz. 588).

-WZÓR-

Sąd ..... , dn.....2 r.
(wstawić datę)

W .....

(wstawić dane Sądu zawiadamiającego)

Urząd Gminy / Miasta *

W .....

adres: .....

(wstawić adres właściwego urzędu gminy)

ZAWIADOMIENIE

Pan / Pani * .....

urodzony / -a * .....

(wstawić miejsce i datę urodzenia)

syn (córka) * .....

(wstawić imię ojca)

zamieszkały / -a * w .....

(podać ostatni znany sądowi
adres)

został / - a   pozbawiony / -a praw publicznych na okres ..... / *

pozbawiony / -a praw wyborczych na okres ..... / *

ubezłasnowolniony / a *

wyrokiem *   Sądu .....

z dnia ....., sygn. akt ..... *

(wskazać sąd, datę orzeczenia i sygnaturę akt)

wyrokiem *   Trybunału Stanu

z dnia ....., sygn. akt ..... *

(wskazać sąd, datę orzeczenia i sygnaturę akt)

postanowieniem*   Sądu .....

z dnia ....., sygn. akt ..... *

(wskazać sąd, datę orzeczenia i sygnaturę akt)

Pozbawienie prawa wybierania nie ustaje do dnia wyborów
prezydenckich */ parlamentarnych */ samorządowych */ do Parlamentu Europejskiego *
zarządzonych na dzień ..... roku.

* - niepotrzebne skreślić

Prezes Sądu

(podpis)

-WZÓR-

Sąd .....

....., dn.....2..... r.
(wstawić datę)

w .....

(wstawić dane Sądu zawiadamiającego)

Urząd Gminy / Miasta *

w .....

adres: .....

.....

(wstawić adres właściwego urzędu gminy)

ZAWIADOMIENIE

Wobec Pana / Pani *

.....
(wstawić imię /imiona/ i nazwisko)

urodzonego / urodzonej *

.....
(wstawić miejsce i datę urodzenia)

syna (córki) *

(wstawić imię ojca)

.....

ostatnio zamieszkałego / zamieszkałej * w

(podać ostatni znany sądowi adres)

.....
.....
.....

z dniem ..... roku wygasła przyczyna pozbawienia prawa wybierania.

* - niepotrzebne skreślić

Prezes Sądu

(podpis)

UZASADNIENIE

Na mocy art. 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 113 i Nr 102, poz. 588), ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112, Nr 26, poz. 134, Nr 94, poz. 550 i Nr 102, poz. 588) wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia. Ustawa – Kodeks wyborczy została ogłoszona w Dzienniku Ustaw w dniu 31 stycznia 2011 r. W związku z powyższym ustawa - Kodeks wyborczy wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 2011 roku.

Projektowane rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 lutego 2002 r. w sprawie trybu i terminu zawiadamiania gmin o osobach pozbawionych prawa wybierania (Dz. U. Nr 19, poz. 195), które – na podstawie art. 15 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę – Kodeks wyborczy – traci moc z dniem wejścia w życie przepisu wykonawczego wydanego na podstawie przepisu ustawy – Kodeks wyborczy.

Projektowane rozporządzenie zasadniczo nie różni się merytorycznie od dotychczas obowiązującego rozporządzenia regulującego tryb i terminy zawiadamiania przez sądy właściwych gmin o osobach pozbawionych prawa wybierania oraz o wygaśnięciu przyczyny pozbawiania prawa wybierania, a także ustalającego wzory zawiadomień w tych sprawach. Zmianą merytoryczną związaną z nową regulacją prawną (Kodeksem wyborczym), ustalającą nowe zasady przeprowadzania wyborów: do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej, do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, jest przepis § 3 ust. 1 projektowanego rozporządzenia, zgodnie z którym z chwilą ogłoszenia aktu o zarządzeniu wyborów sądy pierwszej instancji przekazują urzędom właściwych gmin zawiadomienia o osobach pozbawionych praw publicznych prawomocnym orzeczeniem sądu, jeżeli koniec okresu, na który ten środek karny orzeczono, przypada nie wcześniej niż w dniu wyborów, oraz o osobach ubezwłasnowolnionych do dnia wyborów prawomocnym orzeczeniem sądu. Wskazane było doprecyzowanie terminu przekazywania zawiadomień i zaproponowano, by termin przekazywania zawiadomień był powiązany z datą ogłoszenia odpowiedniego aktu o zarządzeniu wyborów, o których mowa w art. 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy, w określonym przepisami tej ustawy dzienniku publikacyjnym.

W dotychczasowym stanie prawnym określono termin przekazywania przez sądy urzędom właściwych gmin, prowadzącym stałe rejestry wyborców zawiadomień o osobach, które prawomocnym orzeczeniem sądu zostały pozbawione praw publicznych lub które prawomocnym orzeczeniem zostały ubezwłasnowolnione, jako chwilę zarządzenia wyborów na podstawie przepisów właściwej ordynacji wyborczej.

Sposób przekazywania przez sądy zawiadomień właściwym urzędom gmin odbywa się na zasadach ogólnych, uregulowanych w przepisach § 68 i następne rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. Nr 38, poz. 249, z 2009 r. Nr 224, poz. 1806 oraz z 2010 r. Nr 10, poz. 232 i Nr 229, poz. 1503), a w określonych przypadkach, tj. gdy orzeczenie sądu pierwszej instancji, sądu odwoławczego albo orzeczenie Trybunału Stanu uprawomocni się po upływie trzydziestego dnia przed dniem wyborów, to zawiadomienie przekazywane być powinno niezwłocznie, przy wykorzystaniu, w razie potrzeby, technicznych środków łączności zapewniających identyfikację nadawcy przekazu i zachowanie tajemnicy telekomunikacyjnej (§ 2 ust. 5 projektu). Taki sam sposób powiadamiania przewiduje się w wypadku zajścia okoliczności, o której stanowi § 6 ust. 1 projektu, czyli w związku z wygaśnięciem przyczyny pozbawienia prawa wybierania.

Zasadniczą zmianą w zakresie merytorycznym projektu jest zastąpienie jednostki przesyłającej zawiadomienia o osobach pozbawionych praw wyborczych prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu. Sąd Najwyższy przejmuje obowiązki dotychczas wykonywane przez Sąd Okręgowy w Warszawie. Sąd Najwyższy, zgodnie z przepisem art. 20e ustawy z dnia 26 marca 2002 r. o Trybunale Stanu (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 925 ze zm.) prowadzi obsługę kancelaryjną Trybunału Stanu od dnia 14 listopada 2001 r., zaś od dnia 23 października 2003 r. zapewnia również obsługę kancelaryjną oraz czynności sekretariatu Trybunału Stanu (art. 20e ust. 2 ustawy o Trybunale Stanu). Uzasadnieniem wprowadzonej zmiany jest też przepis ust. 1 art. 20e ustawy o Trybunale Stanu, który stanowi, że działalność Trybunału Stanu finansowana jest ze środków budżetowych Sądu Najwyższego. Powyższe uzasadnia zatem wykonywanie obowiązków zawiadamiania o osobach pozbawionych praw wyborczych na mocy orzeczeń Trybunału Stanu przez Sąd Najwyższy.

Ponadto, w związku z brakiem innych zmian w przepisach prawa mających wpływ na zakres danych przesyłanych w zawiadomieniach przez sądy, nie wprowadza się dalszych zmian w merytorycznym zakresie projektu rozporządzenia, co w konsekwencji pozwala na nie wprowadzanie merytorycznych zmian do ustalanych wzorów zawiadomień. Zmiany

wzorów dotyczą jedynie poszczególnych sformułowań, którym nadano brzmienie odpowiednie do praktyki stosowanej w korespondencji organów wymiaru sprawiedliwości. Obowiązujące przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie trybu i terminu zawiadamiania gmin o osobach pozbawionych prawa wybierania nie wywoływały wątpliwości interpretacyjnych, z wyjątkiem przepisów rozporządzenia o określeniu sądu właściwego do przesyłania zawiadomienia o pozbawieniu praw wyborczych w związku z uprawomocnieniem postanowienia o ubezwłasnowolnieniu.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Zgodnie z wymogami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337) projekt rozporządzenia został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Sprawiedliwości i na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Projektowane rozporządzenie nie zawiera przepisów mających na celu ograniczenie biurokracji lub mogących spowodować jej wzrost.

Ocena skutków regulacji

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Projektowane rozporządzenie będzie oddziaływać na sądy powszechne i Sąd Najwyższy, jako przekazujących zawiadomienia oraz na odbiorców tych zawiadomień, tj. na urzędy gmin, zakłady karne i areszty śledcze.

2. Konsultacje:

Zgodnie z treścią upoważnienia ustawowego do wydania niniejszego rozporządzenia, zawartego w art. 21 § 3 ustawy – Kodeks wyborczy, wydanie projektowanego rozporządzenia wymaga zasięgnięcia opinii Państwowej Komisji Wyborczej, dalej „PKW”. Uwagi zgłoszone przez PKW zostały uwzględnione w projekcie rozporządzenia. PKW

podniosła, iż wszystkie urzędy gmin prowadzą stałe rejestry wyborców. W związku z tym w dotychczasowych przepisach projektu § 2 ust. 1 i § 6 ust. 1 wykreślono zwrot „prowadzącym stałe rejestry wyborców”, w § 2 ust. 3 zastąpiono zwrot „o których mowa w ust. 1”, a w § 3 ust. 1 zastąpiono zwrot „urzędów gmin sporządzającym spisy wyborców” wyrazami „urzędów właściwych gmin”.

Wprowadzono także korekty terminów związanych z wysyłaniem i przekazywaniem zawiadomień. Przychylić się należy do stanowiska PKW, iż ze względu na konieczność prawidłowego prowadzenia rejestru wyborców konieczne jest jak najszybsze informowanie urzędów gmin o osobach, które utraciły prawo wybierania. Dlatego też skrócono w niniejszym projekcie w § 2 ust. 4 i w § 6 ust. 2 z 14 dni do 7 dni terminu, w ciągu którego należy wysłać zawiadomienie w związku chwilą uprawomocnienia się orzeczenia lub zwrotu akt z właściwego sądu. Wprawdzie PKW sugerowała skrócenie liczby tych dni do 3, jednakże po analizie opinii sądów, w których prezesi wskazali na praktyczną niewykonalność wskazanych w projekcie czynności w tym terminie, zaproponowano by termin wysłania zawiadomienia był siedmiodniowy. Zmieniony i urealniony termin pozwoli sądom na przekazywanie aktualnych informacji urzędów gmin. Jak zauważa PKW, w praktyce, w przypadku wyborów samorządowych w trakcie kadencji (wybory ponowne, uzupełniające, wybory przedterminowe i wybory do nowych rad) właściwe urzędy gmin nie otrzymują zawiadomień, o których mowa w § 3 rozporządzenia. Jedyną podstawą do ustalenia, czy dana osoba posiada czynne prawo wyborcze pozostaje zatem zawiadomienie, o którym mowa w § 2. Państwowa Komisja Wyborcza zauważyła również, że dotychczas obowiązujący 22-dniowy termin przekazania zawiadomień właściwym urzędów gmin został ustalony w okresie, gdy przepisy poszczególnych ordynacji wyborczych przewidywały sporządzenie spisu wyborców nie później niż na 14 dni przed wyborami. Tymczasem, zgodnie z art. 26 § 11 ustawy - Kodeks wyborczy, spis wyborców sporządzany jest nie później niż w 21 dniu przed dniem wyborów. W konsekwencji przychylić się należy do wniosku, iż termin przekazywania zawiadomień powinien zostać zmieniony. W związku z powyższym w projekcie proponuje się w § 3 ust. 3 oznaczenie terminu 30-dniowego.

Przedmiotowy projekt przekazano również do zaopiniowania Krajowej Radzie Sądownictwa, która do niego nie zgłosiła uwag.

W toku konsultacji społecznych – uwzględniając opinie prezesów sądów wprowadzono zmianę w zakresie precyzyjnego określenia sądu rozpoznającego sprawy o ubezwłasnowolnienie i na którego nakłada się obowiązek zawiadamiania gmin o osobach pozbawionych prawa wybierania. Dotychczasowe wątpliwości w tym zakresie dotyczyły

kwestii – czy sądem zawiadamiającym gminy jest sąd pierwszej instancji, który orzekł o ubezwłasnowolnieniu, a orzeczenie to stało się prawomocne, czy też sąd, który orzekł o uchyleniu postanowienia o ubezwłasnowolnieniu albo, jak wskazywali prezesi niektórych sądów – tak jak to ma miejsce w praktyce, sąd opiekuńczy (wydział rodzinny i nieletnich sądu rejonowego) prowadzący postępowanie wykonawcze w sprawach osób ubezwłasnowolnionych. W celu usunięcia tych wątpliwości ustala się, iż sądem zobowiązanym do przekazywania zawiadomienia gminom o osobach pozbawionych prawa wybierania na skutek orzeczenia o ubezwłasnowolnieniu jest sąd pierwszej instancji który wydał orzeczenie.

Projekt został również przesłany do zaopiniowania przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

3. Wpływ aktu normatywnego na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie przedmiotowego rozporządzenia nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa. Niniejsze rozporządzenie nie wprowadza bowiem żadnych dodatkowych czynności sądów. Zmiana obejmująca wzory zawiadomień nie stanowi dodatkowych kosztów, gdyż i tak konieczne byłoby wydrukowanie nowych zawiadomień. Nadto sugerowana przez Państwową Komisję Wyborczą formularzowa forma zawiadomienia umożliwi sądom komputerowe edytowanie zawiadomień, a po ich wydruku wysyłanie zgodnie z ustaloną procedurą. Realizowane zadania mają zatem pokrycie w budżecie państwa.

4. Wpływ aktu normatywnego na rynek pracy.

Przedmiotowa regulacja nie będzie mieć wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ aktu normatywnego na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Projektowane rozporządzenie nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ aktu normatywnego na sytuację i rozwój regionalny.

Regulacja nie wpłynie na sytuację i rozwój regionalny.